

• ۱. بیمارستانی که ۱۷ سال قبل از انقلاب، به دستور آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) ساخته شد

انگیزه تأسیس بیمارستان:

در روز بیست و پنجم شوال سال ۱۳۸۲ هجری قمری مصادف با دوم فروردین ۱۳۴۲ هجری شمسی، سالگرد شهادت حضرت امام جعفر صادق ^(علیه‌السلام) مجلس سوگواری در مدرسه فیضیه قم برگزار شد. مأموران حکومت پهلوی با حمله وحشیانه به این مجلس، ضمن بر هم زدن آن، به ضرب و جرح حاضرین خصوصاً روحانیون پرداخته و مجروحین زیادی را بر جای می‌گذازدند. پس از این حادثه، مجروحین بازداشت و مراکز درمانی شهر از پذیرفتن آنها منع شدند.

بیت آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی و برخی خانه‌های شهر، محل استراحت و مداوای مجروحین حادثه می‌شود. از آنجایی که مجلس یادشده از طرف مرحوم آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) برگزار شده بود، معظم‌له در رسیدگی به آسیب‌دیدگان به حادثه و نیز خانواده‌های آنان، نهایت سعی و تلاش را به‌کار برده و در این راستا از هیچ اقدامی دریغ ننمودند. شرایط سخت و دشوار حاکم بر جامعه، این فقیه بزرگوار و دوراندیش را بر آن داشت تا با نگاه خاص و عنایت ویژه خود نسبت به تأسیس یک مرکز درمانی پیشرفته، در جهت رفع مشکلات درمانی خانواده‌های روحانی و سایر اقشار کم‌درآمد جامعه اقدام نماید. خدمات ارزنده علمی فرهنگی ایشان به جامعه اسلامی و حوزه‌های علمیه شیعه در داخل و خارج کشور بر کسی پوشیده نیست. در حوزه فعالیت‌های اجتماعی که به‌طور خاص به آرامش، رفاه، سلامت و بهداشت جامعه مربوط می‌شود، با ایجاد مؤسسه خیریه و بیمارستان، شکل جدیدی از فعالیت‌های اجتماعی در کارنامه درخشان مرجعیت شیعه نمایان شد. این اقدام ایشان چنان مؤثر بود که سالیان بعد، مراجع بزرگوار تقلید و شخصیت‌های روحانی را بر آن داشت تا با جرأت، پای از دامنه فعالیت‌های خاص حوزه دین فراتر گذاشته و با تأسیس مرکزی از این دست، موجبات رشد بهداشت و سلامت جامعه را فراهم آورند.

موقعیت و جایگاه بیمارستان:

بیمارستان حضرت آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) در سال ۱۳۴۶ هجری شمسی تأسیس شد. زمین بیمارستان به مساحت ۱۴۰۰ متر مربع از موقوفات آستانه مقدسه حضرت معصومه ^(علیه‌السلام) می باشد که توسط مؤسس محترم اجاره شد. این بیمارستان در یکی از مناطق محروم شهر واقع در خیابان رهبر حد فاصل خیابان هدف (مولوی) و خیابان امام موسی صدر(خاکفرخ) قرار گرفته است. این مرکز در آغاز تأسیس، فعالیت خود را در قالب درمانگاه با یک پزشک و دو پرستار آغاز نمود. طولی نکشید که با نظر حضرت آیت‌الله گلپایگانی^(رحمته‌الله) و با تدبیر و پشتکار فرزند فقید ایشان مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سیدمهدی گلپایگانی با کمک و مشارکت خیابان هدف (مولوی) و تجهیز بخش‌های مختلف درمانی این مرکز عملاً به بیمارستانی مجهز و قابل قبول جامعه پزشکی کشور تبدیل شد.

اگرچه نظر بنیان‌گذار مؤسسه در ابتدا خدمت‌رسانی ویژه به روحانیون و خانواده‌های ایشان بود؛ ولی در عمل همه اقشار مردم از شهر مقدس قم و شهرهای اطراف با مراجعه به این مرکز، از خدمات آن بهره‌مندمی‌شوند.

خدمات بیمارستان در گذر زمان
قبل از انقلاب اسلامی:

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، این بیمارستان به‌دلیل انتساب به مرجعیت شیعه و عدم وابستگی به حکومت وقت، نقش مهم و اساسی در مداوای مصدومین و مجروحین داشت که در جریان تظاهرات بر علیه طاغوت آسیب دیده بودند.

تیم پزشکان جراح و کادر درمان، نجات جان مجروحان و تیرخوردگان را وظیفه خود دانسته و در مواردی تا پاسی از شب به‌دور از اطلاع مأموران حکومت مشغول جراحی بودند.

جنگ تحمیلی:

این بیمارستان در دو بخش فعالیت مرتبط با جنگ داشت:

۱. اعزام نیروی انسانی اعم از پزشک و پرستار و نیز ارسال دارو و تجهیزات و آمبولانس به خط مقدم جبهه.

۲. پذیرش و مداوای رزمندگان مجروح که از خط مقدم جبهه به شهرها منتقل می‌شدند و نیز مجروحین به‌جای مانده از حملات هوایی دشمن به

تأسیس چهار بیمارستان و یک مرکز تخصصی پزشکی

آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) در کنار فعالیت‌های فرهنگی و تدریس در حوزه علمیه قم از سایر مسائل اجتماعی و نیازمندی‌های عمومی مردم غافل نبود؛ لذا برای رفاه حال مردم چندین بیمارستان در قم و شهرهای مختلف به‌همت و تدبیر ایشان بنا گردید که در متن پیش رو درگزارشی مختصر از خدمات ارائه‌شده در این مرکز درمانی آشنا می‌شوید.

شهر مقدس قم.

لازم به ذکر است، این بیمارستان در تاریخ ۲۲ بهمن سال ۱۳۶۵ در جریان بمباران هوایی شهر قم مورد اصابت راکت قرار گرفته و بخشی از ساختمان و تأسیسات آن تخریب شد.

حوادث طبیعی:

در جریان حوادث طبیعی بزرگ همچون زلزله رودبار، منجیل، قزوین، بم و اردبیل این مرکز درمانی با ارسال نیروی انسانی متخصص و نیز ارسال دارو و تجهیزات و ساخت بخشی در درمانگاه‌های تخریب‌شده در مسیر خدمت‌رسانی به ملت شریف ایران به امر آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) انجام وظیفه نموده است.

بحمدالله این مرکز خیریه در سایه عنایات خاصه حضرت بقیه‌الله الاعظم ^(علیه‌السلام) و همت مؤمنین خیر و نیکوکار، با گذشت بیش از نیم‌قرن از تأسیس، همچنان به فعالیت‌های عام‌المنفعه خود ادامه می‌دهد.

معرفی بخش‌ها و واحدهای بیمارستان

این بیمارستان با داشتن ۲۷۱ تخت مصوب و ۱۷۰ تخت فعال شامل: اتاق‌های خصوصی، دوتخته و تخت‌های ویژه، در زمینی به‌مساحت ۱۳۵۳۰ مترمربع و با زیربنای ۱۴۲۵۰ مترمربع در ۳ طبقه واقع شده است. حضور اساتید برجسته، پزشکان مجرب و کارکنان متعهد، این مرکز را به‌عنوان یکی از بهترین بیمارستان‌های غیردولتی استان در ذهن و قلب بیماران تبدیل کرده است. لازم به ذکر است که این بیمارستان، در همکاری با دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم در تربیت دانشجویان پزشکی، پرستاری، مامایی و پیراپزشکی نیز سهیم می‌باشد. بخش‌های بستری و سرپایی شامل: مراقبت‌های ویژه سی‌سی‌یو، مراقبت‌های ویژه آی‌سی‌یو، مراقبت‌های نوزادان، هودویالیز، اورژانس، کودکان و نوزادان، جراحی زنان عمومی، جراحی مردان، داخلی زنان، داخلی مردان، بلوک زایمان، جراحی زنان و زایمان.

بخش‌های تشخیصی، کلینیک‌ها و پاراکلینیک‌ها شامل:

بخش تصویربرداری: رادیولوژی، سی‌تی‌اسکن و سونوگرافی؛

بخش آزمایشگاه و طب انتقال خون: آزمایشگاه تشخیص طبی، بانک خون؛

بخش توان‌بخشی: طب فیزیکی، فیزیوتراپی، شنوایی‌سنجی، نوار مغز، نوار عصب و عضله؛

بخش اسکوپي: آندوسکوپي،گاستروسکوپي، دنودنسکوپي، رکتوسکوپي، کولونوسکوپي، پروکتوسکوپي،سیستوسکوپي؛

کلینیک قلب:اکوکاردیوگرافی؛ کلینیک داخلی: فوق تخصصی گوارش، ریه، روماتولوژی، نفرولوژی و تخصصی داخلی، عفونی و داخلی مغز و اعصاب؛

کلینیک کودکان: فوق تخصصی جراحی اطفال، غدد اطفال و تخصصی کودکان؛ کلینیک جراحی: جراحی عمومی، ارتوپدی، مغز و اعصاب، کلیه و مجاری ادرار، زنان و زایمان، چشم، گوش و حلق و بینی؛ کلینیک زخم و درد؛ کلینیک دندان‌پزشکی؛ درمانگاه عمومی و داروخانه شبانه‌روزی.

• **۲. بیمارستان حضرت ولی‌عصر ^(علیه‌السلام) در قم**
مرحوم آقای قلی‌وند به‌وسیله آیت‌الله سیدعلی محقق داماد، سی‌هزار متر زمین، بابت سهم امام به آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) دادند و تصمیم گرفته شد که بیمارستانی در این محل ساخته شود که بحمدالله الآن مشغول فعالیت است.

• **۳ . بیمارستان ۱۲۰ تخت‌خوابی حضرت ولی‌عصر ^(علیه‌السلام) در اقلید**

■ دارالشفای حضرت بقیةالله الأعظم ^(علیه‌السلام) در اقلید

■ افتتاح دارالشفای حضرت بقیةالله الأعظم ^(علیه‌السلام) اقلید

مردم اقلید در سال ۱۳۶۹شمسی هشتاد‌هزار متر زمین را به آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) اهدا نمودند که پنجاه هزار متر آن زمین، بنا به درخواست وزیر وقت مسکن و شهرسازی و به‌دستور آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله)، تحت اشراف آیت‌الله حاج سید محمدباقر موحد ابطحی^(رحمته‌الله) برای احداث بیمارستان مجهزی در ۱۴ بخش و در بهترین نقطه شهر اقلید اختصاص یافت. دولت وقت اصرار بر آن داشت که بیمارستان را به‌نام آن مرجع کبیر مرین نماید که معظم‌له مخالفت کردند و گفتند:

«بیمارستان را به‌نام نامی حضرت ولی‌عصر ^(علیه‌السلام) نام‌گذاری کنید» و از این طریق، مردم را به حضرت حجت ارواحنا فداه سوق دادند.

بخش‌های تکمیلی این بیمارستان در قالب درمانگاه و کلینیک برای بیماری‌های خاص به اسامی حضرت موسی‌بن جعفر و امام جعفر صادق ^(علیه‌السلام) و توسط خیرین احداث گردیده است.

• **۴. دارالشفای حضرت بقیةالله الاعظم ^(علیه‌السلام)، مرکز تصویربرداری پزشکی شهرستان اقلید**

مرکز تصویربرداری بقیةالله اقلید یکی از بهترین مراکز تصویربرداری خیریه در شهرستان اقلید و شمال استان فارس می‌باشد که در زمینی به مساحت ۷۰۰۰ متر مربع و با زیر بنای ۱۶۰۰ متر در سه طبقه از سوی آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) اهدا گردید و به همت آیت‌الله سید محمدباقر ابطحی^(رحمته‌الله) نماینده معظم له و به کمک خیرین در سال ۱۳۹۰ بنا گردید و در روز نیمه شعبان با پیام آیت‌الله العظمی صافی

احداث مدارس علمیه در ایران و خارج از کشور

زعامت و سرپرستی حوزه‌های علمیه شیعه و رسیدگی به امور مادی و معنوی طلاب از سوی آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) به‌مدت تقریبی چهل سال و با عنایات الهی و توجهات خاصه حضرت ولی‌عصر ^(علیه‌السلام) موفق به انجام کارهایی شدند که یقیناً از عهده افراد عادی و غیر الهی خارج می‌باشد. در این بخش گزارش کوتاهی از مدارس علمیه‌ای را که به دست مبارک ایشان ساخته شده، مرور می‌کنیم.

۱. **مدرسه علمیه علوی (قم)**

این مدرسه واقع در خیابان امام کوچه ۵۴ (منوچهری با زمینی به مساحت تقریبی یک هزار متر مربع می‌باشد.

۲. **مدرسة الإمام المهدی ^(علیه‌السلام) (قم)**

در سال ۱۳۵۰ش به امر آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی و همت والای آیت‌الله‌زاده مرحوم حاج آقا مهدی گلپایگانی^(رحمته‌الله) دبیرستانی که قبلاً در اختیار آموزش و پرورش شهرستان قم بود، جهت برنامه درس طلاب حوزه علمیه خریداری شد و مکان تدریس طلاب از محل سابق مدرسه علوی به محل جدید منتقل گردید.

این ساختمان با زمینی به مساحت تقریبی دو هزار متر مربع در خیابان شهدا(صفائیه) در دو بخش با دوازده مدرس، سالن اجتماعات، کتابخانه و سالن غذاخوری در اختیار طلاب می‌باشد و هم‌اکنون در اختیار مراکز تخصصی حوزه است.

۳. **مدرسه ستیة (قم)**

این مدرسه با زمینی به مساحت تقریبی ۵۰۰ متر مربع در ۴۵ متری عمار یاسر، میدان میر در جوار اقامتگاه و محل عبادت حضرت فاطمه معصومه ^(علیه‌السلام) واقع است.

۴. **مدرسه علمیه حاج غضنفر (قم)**

مدرسه مذکور در زمینی به مساحت حدود ۴۰۰ متر مربع و ۲۲ حجره در دو طبقه در منطقه دورشهر مورد استفاده طلاب می‌باشد.

۵. **خوابگاه موسی‌بن جعفر ^(علیه‌السلام) (قم)**

این خوابگاه در زمینی به مساحت تقریبی یک‌هزار متر مربع و ظرفیتی بالغ بر یکصد نفر در خیابان انقلاب (چهارم‌ردان کوچه شماره ۴۹) بنا شده است.

۶. **مدرسه علمیه حاج ملاصادق (قم)**

این مدرسه که در ابتدای خیابان ۴۵ متری عمار یاسر بنا شده است، در طول سالیان متمادی در اختیار طلاب بود؛ ولی اینک با خرید منازل اطراف، طرح توسعه آن انجام شده و اکنون مورد استفاده قرار گرفته است.

۷. **مدرسه الوندیه (قم)**

در گذشته این مدرسه محل درس و بحث طلاب مبتدی پایه اول و دوم بود و طلاب علوم دینیہ پس از گذراندن دو پایه درسی، به مدرسه المهدی ^(علیه‌السلام) (خیابان شهدا» منتقل می‌شدند که اکنون در مسیر خیابان قرار گرفته و تخریب شد.

۸- **خوابگاه جوادالائمه ^(علیه‌السلام) هندی‌ها(قم)**

این خوابگاه جهت استفاده طلاب خارجی با ظرفیت ۵۰ نفر و مساحت تقریبی ۵۰۰ متر در محدوده مرکزی شهر در جنب بیت امام خمینی^(رحمته‌الله) واقع شده است و اکنون در اختیار مراکز تخصصی حوزه می‌باشد.

۹. **مدرسه الامام المهدی ^(علیه‌السلام) (اراک)**

۱۰. **مدرسة الامام المهدی ^(علیه‌السلام) (گلپایگان)**

در سال ۱۳۶۲شمسی آیت‌الله گلپایگانی^(رحمته‌الله) قطعه زمین بزرگی به مساحت دوازده هزار متر مربع برای تأسیس حوزه علمیه و نیازمندی‌های دیگری که جنبه دینی – اجتماعی دارد، اختصاص دادند و قسمتی از آن را که به مساحت تقریبی سه هزار متر می‌باشد، برای ساختن مدرسه علمیه تعیین نمودند.

ساختمان مدرسه با محاسبه طبقه زیرین، سه طبقه و در چهار طرف و مطابق اصول معماری مدارس علمیه قدیم می‌باشد و ۶۰ حجره و ۱۰ مدرس بزرگ با ظرفیت ۳۰۰ نفر بنا گردیده است.

طبقه زیرین نیازمندی‌های مدرسه از قبیل آشپزخانه رختشوی‌خانه، سالن غذاخوری، مخزن کتابخانه، دستگاه تهویه، انبار، حمام و ... قرار داده شده است.

• **تعمیر و نو سازی مدرسه مبارکه فیضیه**

در دوران انقلاب اسلامی و مبارزه با شاه، مدرسه مبارکه فیضیه بارها مورد هجوم وحشیانه مأمورین ساواک شاه و ارتش شاهنشاهی و پلیس واقع شد و در پی این حمله، حجره‌های طالب را خراب کردند و درب و پنجره‌های مدرسه را شکستند و حتی اموال و اثاثیه تعدادی از طلاب را نیز به غارت بردند.

آیت‌الله العظمی گلپایگانی^(رحمته‌الله) به کمک خیرین و بازاریان اقدام به تعمیر خرابی‌های به جا مانده از یورش مأموران رژیم نمودند و حجره‌های مدرسه طبق شرایطی که مراجع معین کرده بودند به طلاب واگذار شد.

• **تأسیس مدارس علمیه خارج از کشور**

زعیم راحل حوزه ^(رحمته‌الله)، تنها به این مدارس بسنده نکرده و علاوه بر کمک به دیگر مدارس موجود در قم و شهرستان‌ها، به تأسیس و راه‌اندازی صداها مدرسه و مراکز فرهنگی در داخل و خارج از کشور همت گمارد که اینک به بخشی از آنها اشاره می‌شود:

۱. **مجمع اسلامی جهانی، لندن**

۲. **مدرسه امیرالمؤمنین ^(علیه‌السلام)، کویته پاکستان**

۳. **مدرسه علمیه دخترانه فاطمة الزهراء ^(علیه‌السلام)، کویته پاکستان**

۴. **مدرسه آیت‌الله حکیم، راولپندی**

۵. **مدینة الزهراء ^(علیه‌السلام)، لبنان**

■ بیمارستان خیریه آیت‌الله العظمی گلپایگانی در شهرستان گرگد گلپایگان